

In memoriam

Vytautas Vincentas MAKAREVIČIUS (1930–2016)



2016 m. gegužės 24 d. į amžinybę išėjo profesorius habilituotas daktaras Vytautas Vincentas Makarevičius, šiluminės fizikos mokslininkas, ilgametis Fizikinių-techninių energetikos problemų instituto (nuo 1992 m. Lietuvos energetikos institutas) direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams, laboratorijos vadovas.

V. V. Makarevičius gimė 1930 m. kovo 3 d. Gyviškių kaime, Marijampolės aps. Mokėsi Sasnavos progimnazijoje (1944–1948), vėliau (1948–1950) – Kauno VD universiteto Parengiamajame skyriuje. Kauno politechnikos instituto (KPI) Mechanikos fakultete 1950–1955 m. studijavo pramonės šiluminę energetiką.

Baigęs studijas, 1955 m., pradėjo dirbti KPI Metalų technologijos katedroje asistentu, o 1956 m. – jaunesniuoju moksliniu bendradarbiu tuometiniame Lietuvos TSR MA Energetikos ir elektrotechnikos institute, kur nuo 1957 m. buvo paskirtas Šiluminės technikos laboratorijos vadovu. 1964 m. apgynė technikos mokslų kandidato (dabar dr.) disertaciją „Koridorinių vamzdžių pluoštų aptekėjimo ir šilumos mainų įvairių skysčių srautuose tyrimas“. V. V. Makarevičius sėkmingai derino mokslinį ir administracinį darbą, vadovavo mokslinei laboratorijai ir ėjo direktoriaus pavaduotojo mokslo reikalams pareigas (1965–1989).

Jo vadovaujamoje laboratorijoje buvo vykdomi eksperimentiniai hidrodinamikos ir šilumos mainų įvairių skysčių srautuose tyrimai, tiriami šilumos mainai koridoriniuose ir šachmatiniuose vamzdžių pluoštuose esant laminariniam ir turbulentiniam pasienio sluoksniui, šilumos mainų procesų intensifikavimas. Jo ir bendradarbių rezultatai paskelbti monografijoje „Vamzdžių pluoštų šilumos atidavimas skersiniame skysčių sraute“ (1968). Už darbus „Konvekcinių šilumos mainų dėsningumų skysčių srautuose nustatymas“ (kartu su kitais) 1975 m. premijuotas Lietuvos TSR Mokslo ir technikos premija.

Vadovaujamos laboratorijos pavadinimas ne kartą keitėsi: Dujifikacijos, Fizinių-cheminių šilumos mainų, vėliau Šiluminės fizikos laboratorija. Keitėsi ir tyrimų tematika. 1969 m. pradėti šiluminės energijos mainų tyrimai aukštos temperatūros dujų srautuose. Institute tai buvo nauja tyrimų kryptis. Remdamasis literatūros medžiaga bei savo tyrimais, V. V. Makarevičius parengė monografiją „Šilumos mainai esant fiziniams ir cheminiams pakitimams“ (1978).

Vėliau, apibendrinęs šiuos rezultatus ir papildęs teoriniais nagrinėjimais, 1982 m. Maskvos energetikos institute apgynė technikos mokslų daktaro (dabar habilituoto dr.) disertaciją „Konvekcinų šilumos mainų, esant fizikinių ir pernešimo savybių kitimui, dėsningumai“. Darbe pagrįstas lokalinio automodeliško turbulentiame pasienio sluoksnyje principas, leidžiantis žymiai sutrumpinti skaičiavimo trukmę sprendžiant šilumos ir masės pernešimo uždavinius.

1984 m. jam kartu su grupe bendradarbių už darbus „Šilumos mainų dėsningumai aukštos temperatūros dujų srautuose ir jų panaudojimas“ dar kartą suteiktas Lietuvos TSR Mokslo ir technikos valstybinės premijos laureato vardas.

Kita aktuali darbų tematika – alternatyvūs ir atsinaujinantys energijos šaltiniai, pavyzdžiui, geoterminės sistemos ir šilumos siurbliai, skirti žemos temperatūros šildymo sistemoms. Su šia tematika susiję energijos ir masės pernešimo procesų tyrimai regeneracinio ciklo (Stirlingo) varikliuose ir šilumos siurbliuose. V. V. Makarevičius kartu su bendraautoriumi E. Bubeliu parašė ir išleido monografiją „Energijos pernešimo procesai šilumos siurbliuose“ (1990), kurioje aprašyti šilumos siurblių kūrimo ir panaudojimo tyrimai institute, atskleista kitų organizacijų patirtis.

1980 m. jam suteiktas Nusipelnusio inžinieriaus garbės vardas, 1990 m. – profesoriaus moks-

linis vardas, o 1991 m. išrinktas Lietuvos mokslų akademijos nariu ekspertu.

Derindamas mokslinę veiklą su visuomenine dalyvavo žurnalo „Energetika“ redakcinės kolegijos darbe, buvo dviejų specializuotų tarybų, veikiančių prie instituto ir aukštųjų mokyklų, narys. Organizavo Antrinės ir geoterminės energijos komisiją prie Lietuvos mokslų akademijos Technikos mokslų skyriaus, jai vadovavo. Parengė ekspertinių studijų ir ataskaitų energetikos klausimais. Dirbo redakcinį darbą, tvarkė Lietuviškos techniškos enciklopedijos šiluminės energetikos ir technikos skyrių. Parengė paskaitų ciklą doktorantams „Kintamųjų fizikinių savybių poveikio šilumos mainams įvertinimas“, paskelbė jį leidinyje „Termohidromechanika“ (Kaunas: LEL, 1995).

Profesorius paskelbė per 10 straipsnių ir pranešimų, 10 išradimų, 3 „Šiluminės fizikos“ serijos monografijas (Makarevičius Vytautas Vincetas. *Darbų rodyklė*. Kaunas: Lietuvos energetikos institutas, 2000. 36 p.). Jam vadovaujant apginta 10 technikos mokslų daktaro disertacijų.

V. V. Makarevičiaus atliktų tyrimų šiluminės fizikos srityje rezultatai panaudoti užsienio šalyse išleistuose žinyuose, vadovėliuose, projektavimo standartuose.

Šviesus prof. habil. dr. Vytauto Vincento Makarevičiaus atminimas ilgam išliks jį pažinojusiųjų atmintyje.

Žurnalo „Energetika“
redakcinė kolegija